

**DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA, DIRBANČIAM PAGAL
STATYBOS RANGOS AR PASLAUGŲ TEIKIMO SUTARTĮ UAB „VILNIAUS
VANDENYS“ OBJEKTUOSE Nr. 114**

I. TIKSLAS IR TAIKYMAS

1. „Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija, dirbančiam pagal statybos rangos ar paslaugų teikimo sutartį UAB „Vilniaus vandenys“ objektuose Nr. 114“ (toliau – Instrukcija) nustato darbuotojų saugos ir sveikatos, gaisrinės saugos, aplinkos apsaugos reikalavimus rangovinėms organizacijoms, dirbančioms ar atliekančioms paslaugas UAB „Vilniaus vandenys“ (toliau – Bendrovė) teritorijoje ir / arba objektuose.

2. Instrukcijos tikslas – supažindinti visus rangovinių organizacijų (toliau – Rangovus), vadovus, atsakingus už darbų saugą ir kitus darbuotojus su pagrindiniais pavojingais veiksniais, darbuotojų saugos ir sveikatos, gaisrinės saugos ir aplinkos apsaugos reikalavimais, kuriais jie turi vadovautis dirbdami Bendrovėje.

3. Papildomą informaciją apie šioje Instrukcijoje neaprašytus darbus ir jiems keliamus reikalavimus gali pateikti Darbų saugos skyriaus darbuotojai, Bendrovės struktūrinių padalinių vadovai, kuruojantys rangos sutartis (toliau – Bendrovės koordinatoriai).

II. BENDROSIOS ŽINIOS APIE BENDROVĘ IR JOS VEIKLOS YPATUMUS

4. Uždaroji akcinė bendrovė „Vilniaus vandenys“, įmonės kodas **120545849**, užsiima ūkine – komercine veikla. Svarbiausios veiklos rūšys: vandens surinkimas, valymas ir tiekimas (36) ir nuotekų valymas (37). Bendrovė veikia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įmonių, akcinių bendrovių ir kitais įstatymais, Vyriausybės norminiais aktais, reguliuojančiais įmonių veiklą, darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktais, Bendrovės įstatais.

5. Bendrovės darbuotojų pareigas reglamentuoja darbo sutartis, Bendrovės įstatai, pareigybės aprašymas, skyriaus nuostatai, darbo tvarkos taisyklės, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos.

**III. PAVOJAI AR RIZIKA, KURIE EGZISTUOJA BENDROVĖJE IR SU
KURIAIS GALI SUSIDURTI DARBUOTOJAS**

6. Pagrindiniai pavojingi veiksniai Bendrovėje gali būti:

Eil. Nr.	Darbų pavadinimas	Pavojingas / kenksmingas veiksny
1.	Darbai vandentiekio ir nuotekų šuliniuose, kameroose, kolektoriuose, rezervuaruose, techniniuose	- nuodingųjų dujų terpė; - degiųjų dujų terpė; - asbestas;

	koridoriuose ir uždaroje talpyklose.	- biologinės medžiagos, galinčios darbuotojui sukelti infekciją, alergiją ar apsinuodijimą.
2.	Grunto kasyba ir tvirtinimas, kiti darbai prie aukštesnių kaip 1,5 metro šlaitų ir gilesnėse kaip 1,5 metro iškasose.	- žemės užvirtimas; - kritimas iš aukščio; - daiktų, ruošinių kritimas; - veikiančios transporto priemonės; - klimatinės sąlygos; - kritimas ant lygaus paviršiaus; - nelygus pagrindas; - panaudojimas paaukštinimo priemonių: kopėčių, pastolių ar kt.
3.	Darbai nuotekų ir dumblo tvarkymo įrenginiuose, kai galimas kontaktas su nuotekomis ir dumblu.	- biologinės medžiagos, galinčios darbuotojui sukelti infekciją, alergiją ar apsinuodijimą.
4.	Pernelyg sunkių arba didelių krovinių kėlimas rankomis.	- pavojus susižaloti, ypač nugarą; - kritimas ant lygaus paviršiaus; - daiktų ruošinių kritimas (ant kojų ir pan.); - įvairios kitos traumos.
5.	Surenkamųjų sunkių elementų montavimas ir išdėstymas dirbant krovinių kėlimo mechanizmais.	- svorio kritimas; - kritimas iš aukščio; - priėjimai prie aukštai esančių daiktų: aukštai esančios mašinos dalies ar kt.; - nestabilus krovinio kėlimo būdas: netikusi padėtis ant žemės, krovinyb blogai išdėstytas arba per daug aukštai svorio centras; - netinkamas krovinyb (netvarkingai sudėtas, įpakuotas arba silpnas, galinti lūžti, aukščio neišlaikanti struktūra); - objektai sandėliuojami aukštyje.
6.	Darbai, atliekami automobilių kelių važiuojamosiose juostose.	- kelių transporto priemonės; - zonos dalis, esanti šalia: neuždengtų angų, laiptų, duobių, platformos.
7.	Darbai vietose, kuriose yra, arba gali atsirasti pavojus, sukeltas greta atliekamų statybos -remonto darbų.	- daiktų, ruošinių kritimas; - veikiančios transporto priemonės; - kritimas ant lygaus paviršiaus; - pavojingos zonos; - dulkės; - išsilieję produktai (vanduo, alyva, degalai); - nelygus pagrindas; - darbas greta veikiančių elektros įrenginių.
8.	Darbai darbo aplinkoje, kurioje triukšmo poveikio darbuotojui dydis per dieną gali viršyti 85 dBA (vandentiekio ir nuotekų siurblinėse, nuotekų valykloje bei šalia veikiančių	-triukšmas; -vibracija.

	transporto priemonių).	
9.	Darbai su veikiančiais elektros įrenginiais (siurbliais, ventiliatoriais, grąžtais, pjovimo įranga).	- elektros srovė; - besisukančios detalės; - vibracija; - triukšmas; - skeveldros; - galimybė įsipjauti; - krintančios, virstančios, riedančios, pasvyrančios, išlekiančios detalės, įrenginių dalys.
10.	Atvirų nuotekų valyklos vandens talpyklų ir tvenkinių aptarnavimas.	- pavojus nuskęsti; - išsilieję produktai (vanduo, nuotekos ir kt.); - biologinės medžiagos, galinčios darbuotojui sukelti infekciją, alergiją ar apsinuodijimą.
11.	Darbai atliekami aukščiau kaip 5 metrai nuo žemės paviršiaus ar grunto, perdengimo, pastolių ar grindų paviršiaus, kai pagrindinė apsaugos nuo kritimo priemonė yra apraišai.	- kritimas iš aukščio; - priėjimai prie aukštai esančių daiktų: aukštai esančios mašinos dalies ar kt.; - daiktų ruošinių kritimas.

7. Pavojingi ir kenksmingi veiksniai, veikiantys darbuotojus darbo vietose, yra nurodyti instruktavimo darbo vietose instrukcijose, darbo vietų profesinės rizikos įvertinimo kortelėse ir pagal tai parenkamos asmeninės apsaugos priemonės bei sprendžiama, kokių saugos priemonių reikia imtis šioje darbo vietoje.

IV. DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ORGANIZAVIMAS BENDROVĖJE

8. Darbuotojų saugos ir sveikatos priemonės Bendrovėje įgyvendina:

8.1. Darbų saugos skyrius;

8.2. Bendrovės struktūrinių padalinių vadovai;

8.3. darbuotojų saugos ir sveikatos komitetas.

9. Darbuotojų saugos ir sveikatos užtikrinimui Bendrovėje yra:

9.1. nustatytas darbo ir poilsio režimas;

9.2. organizuota darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vidinė kontrolė Bendrovės struktūriniuose padaliniuose;

9.3. atliekamas profesinės rizikos vertinimas darbo vietose;

9.4. numatomos priemonės darbuotojų saugai ir sveikatai gerinti, vadovaujamosi bendraisiais rizikos vertinimo ir darbuotojų saugos ir sveikatos užtikrinimo principais.

10. Apie darbuotojų saugos ir sveikatos vidinės kontrolės rezultatus ir įpareigojimus, įteiktus Bendrovės struktūrinių padalinių vadovams dėl darbuotojų saugos ir sveikatos vidinės kontrolės ir priemonių įgyvendinimo Bendrovės struktūriniuose padaliniuose, darbo vietose, informuojamas darbuotojų saugos ir sveikatos komitetas.

11. Darbų saugos ir sveikatos skyriui vadovauja Darbų saugos skyriaus vadovas (tel. (8 5) 239 1810, 8 682 32869). Skyriuje dirba darbų saugos specialistai (tel. (8 5) 239 1827, (8 5) 239 1811, (8 5) 239 1813).

V. BENDRI REIKALAVIMAI RANGOVUI

12. Rangovo darbuotojai turi laikytis visų jiems taikomų LR darbuotojų saugos ir sveikatos, gaisrinės saugos bei aplinkos apsaugos teisės aktų, bei papildomai keliamų Bendrovės reikalavimų.

13. Rangovas įsakymu turi paskirti asmenį, atsakingą už darbuotojų saugą ir sveikatą, gaisrinę saugą ir aplinkos apsaugą (toliau – Rangovo koordinatorių) rangos ar paslaugų teikimo sutartyje (toliau – Sutartyje) numatytų darbų atlikimo laikotarpiui.

14. Sutartyje numatytų darbų atlikimui Rangovas privalo skirti darbuotojus, turinčius reikiamą kvalifikaciją ir tai patvirtinančius dokumentus.

15. Rangovas turi užtikrinti, kad visi Rangovo darbuotojai būtų pasitikrinę sveikatą LR įstatymais nustatyta tvarka. Rangovo darbuotojams, laiku nepasitikrinusiems sveikatos, bus draudžiama dirbti Bendrovės teritorijoje.

16. Prižiūrėti darbų atlikimo zoną ir atlikus darbus ją sutvarkyti.

17. Vykdyti taršos prevenciją – taupiai naudoti elektrą ir vandenį.

18. Bendrovės teritorijoje eksploatuoti tik techniškai tvarkingas transporto priemones ir įrengimus.

19. Rangovas turi informuoti Bendrovės koordinatorių apie įvežamas chemines medžiagas bei potencialiai pavojingus įrenginius, kuriuos jie ketina naudoti Bendrovės teritorijoje, ir gauti išankstinį leidimą šių medžiagų / įrangos įvežimui į Bendrovės teritoriją.

20. Rangovas yra atsakingas už savo veiklos metu Bendrovės teritorijoje susidariusių atliekų išvežimą ir utilizavimą pagal LR aplinkos apsaugos teisės aktų reikalavimus. Rangovui gali būti leista pasinaudoti bendrovės atliekų kontaineriais nedidelio atliekų kiekio utilizavimui, prieš tai suderinus su Bendrovės koordinatoriumi.

21. Rangovo koordinatorius turi išklausti instruktavimą, pasirašyti Bendrovės struktūrinio padalinio, kuriame bus vykdomi darbai, arba numatyto darbo ar paslaugos iniciatoriaus, instruktavimų darbo vietoje žurnale ir supažindinti su šia Instrukcija visus savo įmonės darbuotojus, kurie atliks darbus Bendrovės teritorijoje pagal Sutartį.

22. Prieš pradėdant darbą Bendrovės teritorijoje, Rangovo darbuotojai turi būti susipažinę su šia Instrukcija ir tai patvirtinti savo parašu pagal Rangovo instruktavimo tvarką.

23. Rangovo darbuotojai turi vilkėti tinkamą ir tvarkingą darbo aprangą su Rangovo logotipais.

24. Darbuotojai privalo būti aprūpinti asmeninėmis ir kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis.

25. Darbuotojai privalo dėvėti visas būtinas asmenines apsaugos priemones (darbo rūbai, avalynė ir t. t.), numatytas LR teisės aktais, taip pat dėvėti papildomas apsaugos priemones tose vietose, kurios yra pažymėtos specialiais ženklais.

26. Visiems pavojingiems darbams (ugnies darbams, darbams aukštyje, darbams uždaroje erdvėje, darbams su elektros įrenginiais ir kt.) Rangovo paskirtas atstovas turi užpildyti paskyras-leidimus, vadovaujantis teisės aktais ir jų įmonėje nustatyta tvarka.

27. Rangovų darbuotojai, esantys Bendrovės teritorijoje, privalo būti blaivūs, nevartoti ir nebūti apsvaigę nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų svaigiujų medžiagų.

28. Bendrovės teritorijoje ir objektuose draudžiama rūkyti ir naudoti atvirą ugnį. Rūkyti galima Bendrovės vadovo įsakymu specialiai tam numatytose ir paženklintose vietose.

29. Draudžiama pilti chemines medžiagas į kanalizaciją ar išpilti teritorijoje.

30. Rangovų darbuotojai privalo saugoti želdinius ir žolynus.

31. Visais Rangovo koordinatoriaus pavaldume esančių darbuotojų, saugaus darbo klausimais galima kreiptis į Bendrovės koordinatorių arba tiesiogiai į Bendrovės Darbų saugos skyrių.

VI. RANGOVŲ DARBUOTOJŲ PAREIGOS IR VEIKSMAI ĮVYKUS NELAIMINGAM ATSTITIKIMUI DARBE, AVARIJAI, KILUS GAISRUI

32. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjęs darbuotojas, turi nedelsdamas (jeigu pajėgia) apie tai pranešti savo tiesioginiam vadovui ar Darbų saugos skyriui. Asmuo, matęs arba sužinojęs apie nelaimingą atsitikimą darbe, turi suteikti nukentėjusiam pirmąją pagalbą, jeigu reikia, iškviešti greitosios medicinos pagalbą ir pranešti tiesioginiam darbo vadovui.

33. Darbo vieta ir įrengimų būklė turi išlikti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ir sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, kurie įforminami aktu.

34. Įvykus nelaimingam atsitikimui Rangovo darbuotojams Bendrovės teritorijoje arba pastebėjus nelaimingą atsitikimą, Rangovo koordinatorių turi pranešti Bendrovės koordinatoriui arba Darbų saugos skyriui (arba pamainos vadovui). Nekeisti nelaimingo atsitikimo vietos, aplinkybių, laukti tolimesnių Bendrovės koordinatoriaus nurodymų.

35. Įvykus nelaimingam atsitikimui, kurio metu nuotekos apliejo darbuotojo kūną, nukentėjusiajam sudaryti sąlygas nedelsiant nusiprausti po dušu.

36. Sugedus mechanizmams, įrenginiams, technologinei įrangai ir susidarius avarinei situacijai, reikia nedelsiant nutraukti darbus, įspėti apie pavojų kitus darbuotojus ir pranešti apie tai Bendrovės struktūrinio padalinio vadovui, Darbų saugos skyriaus specialistui, bendrovės darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto atstovui.

37. Avarijos likvidavimo darbai vykdomi dalyvaujant Bendrovės struktūrinio padalinio atstovui.

38. Kilus gaisrui nedelsiant iškviešti ugniagesius tel. 112, pranešti Bendrovės struktūrinio padalinio vadovui ir gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis (jeigu nekyla pavojus sveikatai ar gyvybei).

39. Likvidavus avariją, užgesinus gaisrą ar kitais atvejais, kai dar yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai, Bendrovės struktūrinio padalinio vadovas negali duoti nurodymų tęsti ar pradėti darbą.

40. Pavojaus atveju darbuotojai turi teisę nutraukti darbą, palikti darbo vietas, išeiti iš darbo patalpos. Dėl darbuotojų veiksmų pavojaus atveju negali būti skiriamos drausminės ar administracinės nuobaudos, taikoma materialinė ar kitokia atsakomybė, jeigu jie siekė save ar kitus darbuotojus apsaugoti nuo pavojaus.

VII. EVAKUACIJOS KELIAI, GAISRINĖS SAUGOS IR PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS IR JŲ IŠDĖSTYMO VIETOS

41. Bendrovės struktūriniuose padaliniuose, gerai matomose vietose, pakabinti darbuotojų evakavimo planai.

42. Bendrovės struktūriniuose padaliniuose parengti avarijų prevencijos ir likvidavimo planai.

43. Bendrovės objektų teritorijose įrengti priešgaisriniai skydai pirminėms gaisro gesinimo priemonėms. Pastatuose, matomose ir lengvai prieinamose vietose, pakabinti gesintuvai. Kai nėra

galimybės pakabinti gesintuvą, matomose vietose priklijuotas gaisrinės saugos ženklas „Gesintuvas“ ir aiškiai nurodoma jo laikymo vieta.

44. Pirmosios pagalbos priemonės laikomos gerai matomose vietose Bendrovės struktūriniuose padaliniuose.

VIII. EISMO ORGANIZAVIMAS IR EISMO DALYVIŲ PAREIGOS BENDROVĖS TERITORIJOJE

45. Transporto priemonių saugus eismas Bendrovės teritorijoje reguliuojamas kelio ženklais. Vairuotojai privalo laikytis kelių eismo taisyklių bei eismo organizavimo plano reikalavimų.

46. Eismo dalyvių elgesys grindžiamas tarpusavio pagarba ir atsargumu.

47. Draudžiama vairuoti transporto priemonę neblaiviam, apsvaigusiam nuo narkotikų, vaistų ar kitų svaigiuųjų medžiagų. Taip pat neleidžiama vairuoti susirgus ar pavargus, jeigu dėl to gali kilti pavojus saugiam eismui, patikėti transporto priemonę asmenims, kurie yra paveikti bent vieno iš nurodytų veiksnių.

48. Žmonių įėjimas / išėjimas, transporto įvažiavimas / išvažiavimas, materialinių vertybių įvežimas/išvežimas leidžiamas tik per kontrolinius punktus, gavus nustatytos formos leidimą.

49. Eismo dalyviai privalo laikytis visų būtinų atsargumo priemonių, nekelti pavojaus kitų eismo dalyvių, kitų asmenų ar jų turto saugumui ir aplinkai, netrukdyti eismo, negadinti kelio, eismo reguliavimo priemonių, avarinio ryšio linijų ir želdinių.

50. Siekdami išvengti nuostolingų padarinių arba juos sumažinti, eismo dalyviai privalo imtis visų būtinų saugos priemonių (išskyrus atvejus, kai dėl to kiltų pavojus jų pačių, kitų žmonių gyvybei ar sveikatai arba tokios priemonės padarytų dar daugiau žalos, palyginti su ta, kurios būtų galima išvengti).

IX. DARBDAVIŲ IR DARBUOTOJŲ ATSAKOMYBĖ

51. Darbdavys, kuris savo veikimu ar neveikimu pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus ir tuo neužtikrino saugių ir sveikų darbo sąlygų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

52. Darbuotojui, kuris pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus ar Bendrovės darbuotojų saugos ir sveikatos norminius dokumentus, su kuriais buvo supažindintas, taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.

53. Rangovo koordinatorius – rangovinės įmonės vadovybės atstovas, koordinuojantis ir prižiūrintis visus darbus, kuriuos atlieka Rangovo darbuotojai pagal Sutartį tarp Bendrovės bei Rangovo. Jis užtikrina, jog visi darbai yra atliekami pagal Sutartį, šią Instrukciją bei LR teisės aktuose numatytus saugos darbe reikalavimus.

54. Bendrovės koordinatorius – Bendrovės atsakingas darbuotojas (numatyto darbo ar paslaugos iniciatorius), kontroliuojantis Rangovų vykdomus darbus. Užtikrina Bendrovės instrukcijų bei saugos darbe reikalavimų laikymąsi. Pastebėjęs darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, turi teisę sustabdyti Rangovo vykdomus darbus. Pateikia Rangovo koordinatoriui informaciją, susijusią su potencialiais pavojais Bendrovės teritorijoje.